

Протокол №3

засідання кафедри практичної психології

від 2 листопада 2023 року

Присутні: зав. кафедри, доктор пед.н., канд.псих.н., проф. Митник О.Я., канд.псих.н., доц. Дубініна К.В., канд.псих.н., доц. Євтушенко І.М., канд.псих.н., доц. Хлонь О.М., канд. псих. н., доц. Ортікова Н. В., ст.викл. Халько М.С., ст.викл. Лелюх-Степанчук О.О., викл. Сергата І.О., ст. викл. Чанчиков І.К., лаб. Раскопіна Т.В.

Відсутні: викл. Бакка Ю.В., ст. викл. Матвієнко І.А., канд.псих.н., доц. Каськов І.В.,

Порядок денний

1. Розвиток емоційного інтелекту в професійному становленні студента-психолога.
ст.викладач Лелюх-Степанчук О.О.
2. Особливості здійснення навчального процесу на другому курсі заочно форми навчання
проф. Митник О.Я.
3. Стан підготовки документації кафедри та індивідуальних планів роботи. Затвердження графіку модульного контролю знань студентів денної форми навчання.
завідувач кафедри, викладачі
4. Затвердження тем магістерських досліджень здобувачів освіти денної, заочної та дистанційної форми навчання.
завідувач кафедри, викладачі
5. Різне

Хід засідання

1. Доповідь старшого викладача Лелюх-Степанчук О.О.

Слухали: доповідь старшого викладача Лелюх-Степанчук О.О. «Розвиток емоційного інтелекту в професійному становленні студента-психолога». Інноваційні процеси, що відбуваються у вищій школі потребують зміни освітньої парадигми для підготовки конкурентоспроможного на світовому ринку праці фахівця. Конкурентоспроможність випускника сучасного ВНЗ вимагає не тільки професійних знань, але і спеціальних здатностей особистості, які забезпечують їй динамізм професійної поведінки, самостійність в пошуках та засвоєнні нової інформації, адекватних рішень в «нестандартних ситуаціях». У доповіді Ольга

Олександрівна висвітила актуальність, головні завдання та методики, що варто використовувати під час навчального процесу для формування професійного становлення студента та розвитку емоційного інтелекту зокрема.

Ухвалили: доповідь старшого викладача схвалити, використовувати у своїй викладацькій діяльності рекомендації щодо розвитку емоційного інтелекту студентів (додаток).

2. Особливості здійснення навчального процесу на другому курсі заочної форми навчання

Слухали: проф. Митника О.Я., який коротко описав, що при вступі студентів на другий курс були допущені низка помилок, і за цього виникла затримка з погашенням академічної різниці, звернув увагу, як можна вирішити ці недоліки.

Ухвалили: підписати з кожним студентом заяви на погашення академічної різниці та провести по одній-дві пари з кожної дисципліни.

3. Стан підготовки документації кафедри та індивідуальних планів роботи. Затвердження графіку модульного контролю знань студентів денної форми навчання

Слухали: проф. Митника О.Я., який окреслив стан документації кафедри. Наголосив на важливості заповнення та приєднання кураторами викладачів до електронних журналів та ведення системи Moodle, про формування та здачі індивідуальних планів на кожного студента.

Ухвалили: заповнення індивідуальних планів кожним викладачем, надати індивідуальні плани кожному студенту. Затвердити рубіжний модульного контролю знань студентів денної форми навчання до 13.11.2023 р.

4. Затвердження тем магістерських досліджень здобувачів освіти денної, заочної та дистанційної форми навчання.

Слухали: проф. Митника О.Я., викладачів кафедри щодо затвердження теммагістерських досліджень здобувачів освіти денної, заочної та дистанційної форми навчання

Ухвалили: затвердити теми магістерських досліджень здобувачів освіти денної, заочної та дистанційної форми навчання та просити Вчену раду педагогічного факультету підтримати рішення кафедри

5. Різне

Завідувач кафедри
практичної психології

проф. Олександр МИТНИК

Секретар

Тетяна РАСКОПНА

Додаток

**Науково-методичний семінар на тему: «Розвиток емоційного інтелекту
студентів-психологів під-час навчання у ВНЗ»**

(підготувала ст.викладач кафедри практичної психології

Лелюх-Степанчук О.О.)

Професійна успішність особистості, безсумнівно, пов'язана зі знаннями, уміннями й навичками, ерудицією та здатністю до мислення в цілому, тобто з рівнем загального інтелекту. Тривалий час у системі фахової підготовки студентів соціономічних професій домінувала когнітивна орієнтація, для якої характерне ігнорування емоцій. Однак у більшості випадків високого рівня загального інтелекту виявляється недостатньо. Одним із психологічних конструктів, що дозволяє інтегрувати когнітивні та афективні процеси, є феномен емоційного інтелекту. А одним із вирішальних чинників професійної компетентності майбутніх психологів є формування емоційної компетентності в процесі підготовки.

Інноваційні процеси, що відбуваються у вищій школі потребують зміни освітньої парадигми для підготовки конкурентоспроможного на світовому ринку праці фахівця. Конкурентоспроможність випускника сучасного ВНЗ вимагає не тільки професійних знань, але і спеціальних здатностей особистості, які забезпечують їй динамізм професійної поведінки, самостійність в пошуках та засвоєнні нової інформації, адекватних рішень в «нестандартних ситуаціях».

Сьогодні більш затребуваними є спеціалісти, які володіють не тільки відповідною кваліфікацією, але й такими якостями, як: вміння спілкуватися з людьми, вирішувати конфліктні ситуації, приймати нестандартні рішення, орієнтуватися в тій чи іншій новій ситуації, адаптуватися до нових життєвих умов.

Формування цих якостей постає завданням сучасного навчального закладу. Професія психолога належить до специфічного класу тих сфер професійної діяльності, ключовим інструментом здійснення яких є особистість самого фахівця. У зв'язку з цим, окрім набуття професійних знань, вмінь та навичок, важливим компонентом професійної підготовки майбутніх психологів є забезпечення їх особистісного розвитку у широкому розумінні цього поняття.

Тому на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти для того щоб сформуванню продуктивну професійну позицію молодого психолога актуальним і необхідним постає розвиток саме емоційного інтелекту.

Привертає увагу характеристика суті поняття «емоційна компетентність психолога», що здійснив В. Федорчук. Автор головну роль відводить емпатії та емоційній компетентності як інтегральним професійно значущим якостям психолога-професіонала. На думку В. Федорчука, якщо психолог позбавлений професійно такої значущої якості, як емоційна компетентність, то його взаємодія з клієнтом перетвориться в рольову гру, в якій психолог спирається швидше на свої фантазії, ніж на відчуття внутрішнього емоційного стану клієнта.

Є багато концепцій емоційного інтелекту, але у контексті вивчення цього явища у майбутніх психологів, пропоную звернути увагу на компоненти виділені Д.Гоулманом:

- Самопізнання
- Саморегуляція
- Мотивація
- Емпатія
- Соціальні навички

Актуальність розвитку емоційного інтелекту наших студентів є беззаперечною, але головне питання в тому, що ми, викладачі, можемо зробити для

цього. І насамперед вважаю, що варто відзначити важливість та великий потенціал у тренінгового методу. Тренінг дає можливість поглянути на змодельовані ситуації з різних сторін. Подібна децентрація є важливою у формуванні емоційного інтелекту та особистості вцілому.

На думку І. М. Мещерякової, серед головних видів робіт, які слід використовувати з метою розвитку емоційного інтелекту студентів-психологів, мають бути: лекції; діагностичні методи; групові дискусії; ігрові методи; методи, що спрямовані на розвиток соціальної перцепції; методи арттерапії; психогімнастика а також самостійна робота. І знову ж все це є складовою тренінгів. Але навчання та становлення психолога не зводиться лише до тренінгу і ми маємо сприяти розвитку емоційного інтелекту наших студентів на всіх навчальних дисциплінах.

Також варто наголосити, на тому що широкі можливості для формування навичок емоційного пізнання дає:

- ✓ по-перше, вузівська практика: у ході практики необхідно надати студенту можливість знайомства з різноманітними ситуаціями професійного спілкування та взаємодії а також створення проблемних ситуацій, які вподальшому мають бути обговорені із психологом;
- ✓ по-друге, в аудиторну і самостійну роботу необхідно включати завдання, сформовані за методом конкретних ситуацій (case-study)

Навчальні ситуації повинні припускати використання як раціонального, так і емоційного способу пізнання. Створити умови для розвитку емоційного інтелекту можна шляхом обмеження часу для вирішення завдання, що робить аналітичний шлях вирішення неефективним. Другий варіант, який мені імпонує більше – проблемне навчання. Воно визначається як форма навчання, під час якої процес пізнання тих, хто навчається, наближається до пошукової, дослідницької діяльності, тому важливо організувати такі педагогічні умови, щоб під час навчання студенти максимально відчували специфіку майбутньої професійної діяльності.

Такими методами проблемного навчання, як відомо, є круглий стіл, рольова гра, метод проектів, розв'язання кейсу, дискусія. Під час виконання конкретного

практичного навчального завдання студенти відчують виклик конкретної професійно спрямованої ситуації, вчать виявляти особистісні властивості, як-от критичне мислення, вміння працювати в команді, та емоційний інтелект зокрема.

Розглянемо деякі аспекти формування емоційного інтелекту наприклад за допомогою методу кейсів. Під кейсами мається на увазі розгляд певної ситуації професійного характеру. Для прикладу оберу дисципліну «Профорієнтація та профвідбір». Студентам пропонується дослідити інформацію про особливості розвитку професійної орієнтації у провідних країнах світу. Після детального вивчення попередньої інформації було ініційовано дискусію з метою обговорення цієї теми та для активізації інтересу студентів, завдання дещо розширюється: необхідно уявити, що кожен із студентів має всі ресурси, аби профорієнтація в Україні стала досконалою, необхідно обґрунтувати, які форми та методи роботи вони б запозичили в інших країнах і чому. Як свідчить досвід, на етапі вивчення попередньої інформації студенти виявляють не високий ступінь зацікавленості, а ентузіазм на цьому етапі іноді повністю відсутній. Але під час ініціювання дискусії інтерес зростає, з'являється бажання висловити власну думку щодо поданої в кейсі ситуації.

Як експеримент ставимо свідомо провокаційні питання, метою яких є виклик емоційної реакції студентів. Після таких запитань дискусія активізується, значно збільшується зацікавленість та бажання висловитися. Іноді спостерігаються навіть випадки особистих суперечок між студентами. Так, під час вивчення кейсу з цієї теми у групі 3 курсу виникло емоційне напруження (навіть суперечки) між студентами щодо того, яка країна все ж має досконалішу систему профорієнтації. Під час обговорювання спостерігалися зауваження з обох боків, які згодом почали носити персональний характер, що свідчить про те, що молоді люди, перебуваючи у стані емоційного підйому або напруження, не могли аналізувати свій емоційний стан та емоції інших учасників дискусії. У цій ситуації, розуміючи невпевнений емоційний стан студентів, було запропоновано студентам висловити свої думки письмово у вигляді есе, в якому вони мали змогу обґрунтувати свою точку зору та навести аргументи «за» і «проти». Це дало можливість юнакам та дівчатам прислухатися до свого внутрішнього стану, проаналізувати власні почуття та

почуття інших студентів і знайти причини їх виникнення. Після цього студенти зачитували свої есе, ділилися своїми думками, завдяки чому вчилися чути опонента, прислухатися до його аргументів, розуміти його емоційний стан. Такий прийом сприяє розвитку одного з основних складників емоційного інтелекту – емпатії, коли студенти набувають звички признавати право на існування іншої точки зору, яка може не збігатися з їхньою, розуміти іншу людину та її емоційний стан, тобто розуміти свої емоції та знаходити шляхи усвідомленого управління своїми та чужими емоціями, направляючи їх у позитивне русло.

Резюмуючи все вище сказане, можемо стверджувати, що формування емоційної компетентності та розвиток емоційного інтелекту студентів-психологів є ключовим у становленні їх майбутнього професіоналізму та конкурентоздатності. Для цього маємо збільшити використання активних методів навчання, зокрема проблемне навчання, тренінги, групові дискусії тобто все те, що викликає у студентів емоційні реакції.